24/09/2021

Αλλαγές στον Ποινικό Κώδικα

/ Επικαιρότητα

Τις αλλαγές στον νέο Ποινικό Κώδικα, με τις οποίες αυστηροποιούνται οι ποινές για τα ειδεχθή εγκλήματα, τα σεξουαλικά, τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας των ανηλίκων και προβλέπεται πλέον ως μόνη ποινή η ισόβια κάθειρξη, παρουσίασαν ο υπουργός Δικαιοσύνης Κώστας Τσιάρας και ο υφυπουργός Γ.Κώτσηρας.

Ο κ. Τσιάρας, κατά την σημερινή παρουσίαση των αλλαγών στον **Ποινικό Κώδικα,** ανέφερε ότι επέρχονται τροποποιήσεις αλλαγές σε 100 περίπου άρθρα και τόνισε: «Θέλαμε ένα σταθερό πλαίσιο, ώστε να προστατεύεται ο Έλληνας πολίτης και να προστατευτεί το κοινό περί δικαίου αίσθημα. Η Δικαιοσύνη είναι ο πυλώνας της Δημοκρατίας και αφορά το σύνολο της κοινωνίας. Στέλνουμε μήνυμα ότι η **ελληνική Δικαιοσύνη** και πολιτεία είναι παρούσα».

«Όλο αυτό το διάστημα υπήρχε συζήτηση, γιατί δεν σπεύδει η κυβέρνηση να κάνει τις αλλαγές, βλέπαμε μια νέα κατηγορία εγκληματών, υπήρχε πίεση. Οι αλλαγές όμως γίνονται με πολύ μεγάλη προσοχή και σοβαρότητα και γίνονται μέσα από τη

μελέτη της αναλογικότητας των ποινών. Η δουλειά που έγινε από την επιτροπή, υπό τον Λάμπρο Μαργαρίτη, προϋπόθετε μια πολύ μεγάλη προσπάθεια και ένα μεγάλο κόπο από όλα της τα μέλη. Η διαβούλευση ενδεχομένως να μας δώσει ενδεχομένως και σκέψεις για αλλαγές, για το σχέδιο νόμου που θα τεθεί σήμερα σε δημόσια διαβούλευση. Θέλω να ευχαριστήσω δημόσια τα μέλη της επιτροπής και τον κ. Μαργαρίτη, έγινε μια δουλειά που κάνει τους Έλληνες πολίτες περισσότερο ασφαλείς.

Με τις αλλαγές επιχειρούμε να αποκαταστήσουμε τις αστοχίες του ΠΚ που ψήφισε η προηγούμενη κυβέρνηση. Πρέπει να εκπέμψουμε ένα μήνυμα ότι η Δικαιοσύνη είναι εδώ και ένα μήνυμα ασφάλειας σε όλη την ελληνική κοινωνία να εκπέμψουμε ότι η Δικαιοσύνη είναι εδώ και τον προστατεύει . Αυτή είναι η λογική των αλλαγών. Η ανηλικότητα είναι ένα θέμα που δείξαμε μεγάλη ευαισθησία και πρέπει κανείς να βλέπει την ανάγκη για προστασία των ανηλίκων», υπογράμμισε ο κ. Τσιάρας.

Ο κ. Κώτσηρας, από την πλευρά του, ανέφερε: *«Θα ήθελα να τονίσω ότι στόχος είναι να υπάρξει διάρκεια. Ένας βασικός άξονας είναι η προστασία ιδιαίτερα ευάλωτων αδικημάτων σε απαξίας αδικήματα. Στο θέμα της προτεραιοποίησης έχει δοθεί μια έμφαση στα αδικήματα σε βάρος ανηλίκων. Και για αυτό το λόγο δίνεται η δυνατότητα στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου να αξιοποίηση αυτά τα δεδομένα».*

Οι νέες τροποποιήσεις στον Ποινικό Κώδικα

Το σχέδιο νόμου για τις αλλαγές στον ΠΚ κινείται σε 4 βασικούς άξονες, όπως ανέφερε ο κ. Τσιάρας που είναι:

1) στην αυστηροποίηση του πλαισίου των ποινών για συγκεκριμένα εγκλήματα ιδιαίτερης ποινικής απαξίας.

2) στην αυστηροποίηση της απόλυσης των καταδίκων υπό όρο, όπως και της άρσης της απόλυσης εγκληματιών που τελούν κατ’ επανάληψη σοβαρά κακουργήματα.

3) στην επαναφορά και διεύρυνση του αξιοποίνου στα κοινώς επικίνδυνα αδικήματα όπως εμπρησμό, έκρηξη, πλημμύρα κλπ, στα αδικήματα σχετικά με την υιοθεσία και στην αναδιαμόρφωση του πλαισίου των ποινών για τα αδικήματα της κλοπής και της υπεξαίρεσης (στην πλημμεληματική τους μορφή).

4) στην κατ΄ απόλυτη προτεραιότητα διεξαγωγή της ανάκρισης και την εισαγωγή στο ακροατήριο υποθέσεων εξαιρετικής φύσης ή επί κακουργημάτων που αφορούν

εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής.

Η φιλοσοφία του σχεδίου νόμου είναι, σύμφωνα με τον υπουργό Δικαιοσύνης:

· Αποκαθίστανται αστοχίες του νέου Ποινικού Κώδικα που ψήφισε η προηγούμενη κυβέρνηση

· Αναβαθμίζονται σε κακουργήματα μείζονος ποινικής απαξίας παραδοσιακά αδικήματα που είχαν υποβαθμιστεί από την προηγούμενη κυβέρνηση

· Αναπροσαρμόζεται το πλαίσιο των ποινών, με τρόπο συνεκτικό και νομικά άρτιο, ενισχύοντας τόσο τον αναλογικό όσο και τον αποτρεπτικό χαρακτήρα των προβλεπόμενων κυρώσεων

· Εκσυγχρονίζονται διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και εναρμονίζονται με τις ευρωπαϊκές συμβάσεις που ρυθμίζουν τα δικαιώματα προστασίας των ανηλίκων και ενηλίκων θυμάτων εγκληματικής δραστηριότητας.

Ειδικότερα, για τα εγκλήματα μείζονος ποινικής απαξίας (ειδεχθή αδικήματα), προβλέπει ότι:

– Μοναδική ποινή πλέον η ισόβια κάθειρξη για τα αδικήματα της εσχάτης προδοσίας, της ανθρωποκτονίας, του ομαδικού βιασμού, του θανατηφόρου βιασμού και της θανατηφόρας ληστείας. Τα ανωτέρω αδικήματα με τον ισχύοντα ποινικό κώδικα τιμωρούνται διαζευκτικά με την ποινή είτε της ισόβιας είτε της πρόσκαιρης κάθειρξης τουλάχιστον δέκα ετών. Μοναδική ποινή της ισόβιας κάθειρξης προβλέπεται και για τον βιασμό σε βάρος ανηλίκου.

– Αυστηροποίηση διάταξης για τη βαριά σωματική βλάβη και κάλυψη όλων των μορφών υπαιτιότητας (αμέλεια, ενδεχόμενος δόλος και επιδίωξη) με την επαναφορά και αυστηροποίηση της παλαιάς διάταξης. Ειδικότερα, για τη σκοπούμενη βαριά σωματική βλάβη προβλέπεται η αύξηση της ποινής από πρόσκαιρη κάθειρξη έως δέκα έτη σε πρόσκαιρη κάθειρξη (από πέντε έως δεκαπέντε έτη). Επιπλέον, προστίθενται στην έννοια της βαριάς σωματικής βλάβης η αναπηρία και η μόνιμη παραμόρφωση.

– Επιβαρυντική περίσταση η τέλεση σωματικής βλάβης σε βάρος υπαλλήλου κατά την εκτέλεση της εργασίας του.

– Αυστηροποιούνται οι τυπικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση δυνατότητας απόλυσης υπό όρο. Ειδικότερα, σε περίπτωση επιβολής πρόσκαιρης κάθειρξης για

συγκεκριμένα εγκλήματα , όπως πχ του νόμου περί ναρκωτικών (σε διακεκριμένη μορφή), για εγκληματική οργάνωση, τρομοκρατικές πράξεις, ληστεία, εκβίαση, εμπορία ανθρώπων κοκ, δίνεται η δυνατότητα για απόλυση υπό όρο μόνο αν έχουν εκτιθεί με ευεργετικό υπολογισμό τα 4/5 της ποινής. Άρα, από τα 3/5 που ισχύει σήμερα, αυξάνεται στα 4/5. Ως εκ τούτου, αυστηροποιείται για τα ανωτέρω αδικήματα η διάταξη, και ακόμα και με τον ευεργετικό υπολογισμό της ποινής, κατά τα ανωτέρω, ο κρατούμενος θα μένει περισσότερο χρόνο στο σωφρονιστικό κατάστημα. Επιπλέον, για τα παραπάνω εγκλήματα, θα απαιτείται πραγματική παραμονή σε σωφρονιστικό κατάστημα, ίση με τα 3/5 της ποινής (πραγματική έκτιση της ποινής). Άρα, από τα 2/5 που ισχύει σήμερα αυξάνεται στα 3/5. Για παράδειγμα στην περίπτωση απόλυσης υπό όρο για το αδίκημα του βιασμού μπορεί να επιβληθεί ποινή καθείρξεως 15 ετών. Ο κατάδικος με το ισχύον καθεστώς πρέπει να παραμείνει στη φυλακή τουλάχιστον για χρονικό διάστημα ίσο με τα 2/5 της ποινής που του επιβλήθηκε, δηλαδή στο παράδειγμά μας για 6 έτη με πραγματική έκτιση. Με τη νέα ρύθμιση θα πρέπει να παραμείνει στο κατάστημα κράτησης πραγματικά τουλάχιστον 9 έτη. Στην περίπτωση της ισοβίου καθείρξεως για τα ανωτέρω αδικήματα το κατώτατο όριο πραγματικής έκτισης για τους καταδίκους αυξάνεται από τα 16 στα 18 έτη.

Η απόλυση κρατουμένου με τον όρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης (βραχιολάκι) για τα ανωτέρω αδικήματα.

Δάση

Αναφορικά με τα εγκλήματα που σχετίζονται με το περιβάλλον και την κλιματική κρίση, το νομοσχέδιο προβλέπει:

– Το αδίκημα του εμπρησμού, όπως και αυτό του εμπρησμού δασών, αλλά και όλων των κοινώς επικινδύνων εγκλημάτων, μετατρέπονται από εγκλήματα αποτελέσματος σε εγκλήματα αφηρημένης διακινδύνευσης. Με άλλα λόγια, για να τιμωρείται η πράξη δεν χρειάζεται να επέλθει η βλάβη, αλλά αρκεί να μπορεί να προκύψει κίνδυνος. Περαιτέρω, για την επιβολή ποινής ισοβίου καθείρξεως αρκεί και ο θάνατος ενός ανθρώπου χωρίς να απαιτείται μεγάλος αριθμός προσώπων, όπως ισχύει σήμερα.

-Το αδίκημα του εμπρησμού δασών τυποποιείται πλέον μόνο ως κακούργημα και στη βασική του μορφή με προβλεπόμενη ποινή κάθειρξης έως 8 έτη και χρηματική ποινή, ενώ από τον Ιούλιο του 2019 υποβαθμίστηκε σε πλημμέλημα στη βασική του μορφή. Στην περίπτωση που η φωτιά στο δάσος είχε ως επακόλουθο σοβαρή ή ευρεία ρύπανση ή υποβάθμιση ή ευρεία οικολογική και περιβαλλοντική διατάραξη ή καταστροφή προβλέπεται πρόσκαιρη κάθειρξη (πέντε έως δεκαπέντε χρόνια).

Αλιεία

-Επαναφέρεται το αδίκημα της αλιείας σε χωρικά ύδατα και αυστηροποιείται η προβλεπόμενη ποινή. Με την προτεινόμενη ρύθμιση σκοπείται η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από την αλόγιστη και μη ελεγχόμενη αλιεία και ως εκ τούτου η προώθηση μέτρων αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, η οποία επιδρά και στον τομέα της αλιείας. Επιπλέον σκοπείται η τιμώρηση της παράνομης αλιείας.

Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας

Αναφορικά με τα εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας, γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, το νομοσχέδιο προβλέπει:

– Αυτεπάγγελτη δίωξη για την προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας στον εργασιακό χώρο. Σήμερα απαιτείται έγκληση, δηλαδή καταγγελία της πράξης εντός προθεσμίας τριών μηνών.

Με την προτεινόμενη αλλαγή ο χρόνος καταγγελίας του αδικήματος είναι πέντε έτη και ο εισαγγελέας ασκεί την δίωξη κατόπιν αναφοράς, μήνυσης ή άλλης πληροφορίας ότι διαπράχθηκε το αδίκημα, χωρίς να απαιτείται η διαδικαστική προϋπόθεση της τρίμηνης προθεσμίας για την υποβολή έγκλησης.

– Κακούργημα η αιμομιξία (άρθρο 345 ΠΚ). Σήμερα η πράξη αυτή τιμωρείται ως πλημμέλημα με ποινή φυλάκισης από 3-5 έτη.

Το αδίκημα της αιμομιξίας με την προτεινόμενη αλλαγή θα τιμωρείται με κάθειρξη από 5-10 έτη αν η πράξη τελείται από τους γονείς και παππούδες προς τα παιδιά και εγγόνια αντίστοιχα.

– Απαλείφεται η διαζευκτικότητα των ποινών της ισόβιας ή πρόσκαιρης κάθειρξης στο αδίκημα του ομαδικού βιασμού. Αποκλειστικά προβλεπόμενη ποινή με την προτεινόμενη αλλαγή του άρθρου 336 παρ. 3 ΠΚ είναι η ισόβια κάθειρξη.

– Εμπορία Ανθρώπων (άρθρο 323Α ΠΚ)

Αυστηροποίηση των ποινών στο αδίκημα της εμπορίας ανθρώπων (άρθρο 323Α ΠΚ). Αν από την πράξη επέλθει ο θάνατος επιβάλλεται ποινή ισοβίου καθείρξεως. Έτσι ακολουθείται μία συστηματική συνέπεια αναφορικά με το επελθόν αποτέλεσμα σε σχέση και με την πρόβλεψη για τα λοιπά αδικήματα. Περαιτέρω η αυστηροποίηση αυτή σε συνδυασμό με την πρόβλεψη για την υφ’ όρον απόλυση διασφαλίζει την τιμωρία των ανθρώπων που εκμεταλλεύονται τους μετανάστες αλλά και την εμπορία γυναικών και ανηλίκων (πορνεία, ανήλικη εργασία κλπ)

Ανήλικοι

Σχετικά με τα εγκλήματα σε βάρος ανηλίκων οι νέες τροποποιήσεις προβλέπουν:

· Με την σημερινή -ισχύουσα- πρόβλεψη η έναρξη της παραγραφής για αδικήματα σε βάρος ανηλίκων αφορά μόνο κακουργήματα και ξεκινά από την ενηλικίωση, δηλαδή από την συμπλήρωση των 18 ετών.

Αλλαγή του χρόνου έναρξης της παραγραφής των αδικημάτων της εμπορίας ανθρώπων, της αρπαγής ανηλίκου και των αδικημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας. Η παραγραφή ξεκινά πλέον από την ενηλικίωση του ανηλίκου με παρέκταση ενός επιπλέον έτους, εφόσον η πράξη είναι πλημμέλημα ή τριών επιπλέον ετών, εφόσον η πράξη είναι κακούργημα.

Με την προτεινόμενη αλλαγή για τα ως άνω αδικήματα:

· Έναρξη παραγραφής για πλημμέλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας σε βάρος ανηλίκου : 18+ 1 = 19 ετών,

· Έναρξη παραγραφής για κακούργημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας σε βάρος ανηλίκου : 18+ 3 = 21 ετών.

Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα, ειδικά για τα αδικήματα αυτά, τα οποία έχουν μία ιδιάζουσα λόγω της φύσης τους απαξία, να υπάρχει επαρκής χρόνος, κατά τον οποίο ο ανήλικος θα μπορεί να τα καταγγείλει και η Πολιτεία θα μπορεί να τα διώξει ώστε να μην μένουν ατιμώρητες αυτές οι αξιόποινες συμπεριφορές.

Ακόμη, θα είναι πλέον αυτεπάγγελτη δίωξη των αδικημάτων κατά της γενετήσιας

ελευθερίας όταν στρέφονται σε βάρος ανηλίκων.

Η προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας (άρθρο 337 ΠΚ) και η προσβολή της γενετήσιας ευπρέπειας (άρθρο 353 ΠΚ) για τους ανηλίκους θα διώκεται αυτεπαγγέλτως.

Σήμερα οι πράξεις αυτές διώκονται κατόπιν εγκλήσεως, δηλαδή εντός προθεσμίας τριών μηνών, με αποτέλεσμα η προθεσμία αυτή να κρίνεται ως ασφυκτική για την καταγγελία των ανωτέρω πράξεων.

Με την προτεινόμενη αλλαγή ο χρόνος καταγγελίας του αδικήματος είναι πέντε έτη και ο εισαγγελέας ασκεί την δίωξη κατόπιν αναφοράς, μήνυσης ή άλλης πληροφορίας ότι διαπράχθηκε το αδίκημα.

– Κακούργημα οι γενετήσιες πράξεις με ανηλίκους (αποπλάνηση ανηλίκων)

Σήμερα το αδίκημα της τέλεσης γενετήσιων πράξεων με ανηλίκους (αποπλάνηση) τιμωρείται ανάλογα με την ηλικία του ανηλίκου.

Έτσι τιμωρείται ως πλημμέλημα αν ο ανήλικος είναι από 14-15 ετών με ποινή φυλάκισης από 2- 5 έτη. Αν ο ανήλικος είναι από 12 – 14 ετών με κάθειρξη από 5-10 έτη και αν ο ανήλικος είναι έως 12 ετών με κάθειρξη από 5 – 15 έτη.

Με την προτεινόμενη αλλαγή το αδίκημα τιμωρείται πλέον μόνο ως κακούργημα σε όλες τις μορφές του.

Κατά συνέπεια αν σήμερα κάποιος αποπλανήσει ανήλικο έως 12 ετών η προβλεπόμενη ποινή είναι κάθειρξη από 10-15 έτη και αν αποπλανήσει ανήλικο από 12-15 ετών η προβλεπόμενη ποινή είναι κάθειρξη από 5-15 έτη.

– Προσθήκη στην διάταξη του βιασμού περίπτωσης τέλεσης του αδικήματος σε βάρος ανηλίκου με προβλεπόμενη ποινή την ισόβια κάθειρξη.

Είναι νεοπαγής πρόβλεψη, με την οποία καθίσταται σαφής με τον πλέον εμφατικό τρόπο η βούληση του νομοθέτη για την απόλυτη προστασία των εννόμων αγαθών της ζωής, της γενετήσιας ελευθερίας και της ανηλικότητας. Για τον λόγο αυτό αποκλειστικά προβλεπόμενη ποινή είναι η ισόβια κάθειρξη.

– Πρόβλεψη για εξέταση ενηλίκων θυμάτων αδικημάτων σεξουαλικής κακοποίησης παρουσία ψυχολόγου (Προσθήκη πρόβλεψης στην διάταξη του άρθρου 228 ΚΠΔ της εμπορίας ανθρώπων)

Με την πρόβλεψη αυτή και τα ενήλικα θύματα των πράξεων του βιασμού, της

κατάχρησης ανικάνου προς αντίσταση σε γενετήσια πράξη, της αιμομιξίας, της μαστροπείας κλπ θα προετοιμάζονται για την εξέτασή τους από ψυχολόγο, ο οποίος με κατάλληλες διαγνωστικές μεθόδους θα αποφαίνεται για την αντιληπτική ικανότητα και την ψυχική κατάσταση του θύματος.

Πηγή: ΑΠΕ – ΜΠΕ